

Żydowskie dziedzictwo kulturowe w zachodniej Polsce. Dokumentacja cmentarzy żydowskich

Międzyrzecz
05-10.09.2021

Region na wschód od Odry i Nysy łużyckiej, które od 1945 roku wyznaczają polsko-niemiecką granicę państwową i rozciąga się na terenie województw zachodniopomorskiego i lubuskiego, a do końca II wojny światowej należał do Brandenburgii, doświadczył w ciągu ostatnich 250 lat wielokrotnych przesunięć granicznych. Związane z tym zmiany polityczne spowodowały ruchy migracyjne, które sprzyjały powstawaniu nowych społeczności żydowskich w regionie. Żydzi tradycyjnie pełnili ważne funkcje pośredniczące w międzynarodowym transferze kultury, gospodarki, handlu i wiedzy. Jako mniejszość religijna w środku głęboko chrześcijańskiego społeczeństwa, konflikty były zatem nieuniknione. Jednocześnie jednak ich obecność zawsze oznaczała wzajemne wzbogacanie się i przenikanie, a także kulturową samodzielność aktorów.

Jednym z niewielu źródeł badań nad historią Żydów w tym przygranicznym regionie jest ich skromna spuścizna materialna. Dziś cmentarze są w większości jedynym autentycznym świadectwem obecności społeczności żydowskich, które kiedyś tu istniały i były eksterminowane w czasach nazizmu. Nad środkową Odrą, Wartą i Obrą w Polsce znajduje się jeszcze około 30 cmentarzy żydowskich różnej wielkości i o różnej charakterystyce. Dzięki swoim nagrobkom stanowią one unikalne i często niewykorzystane źródło informacji o historii lokalnej, regionalnej i żydowskiej. Jednak od 1945 roku te świadectwa stanowią część w dużej mierze marginalizowanego dziedzictwa kulturowego, którego zawartość jest mało znana. W wyniku tego, a także z powodu zaniedbań i wandalizmu, materialna

Miejsce:

Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej
im. Alfa Kowalskiego,
Podzamcze 2, 66-300 Międzyrzecz

Organizatorzy:

Katedra ochrony zabytków, Uniwersytet Europejski
Viadrina Frankfurt nad Odrą; Instytut Judaistyki,
Uniwersytet Jagielloński w Krakowie; Katedra Historii
Najnowszej (historia niemiecko-żydowska), Uniwer-
sytet Poczdamski; Instytut Historii Stosowanej –
Społeczeństwo i Nauka w Dialogu, Frankfurt nad Odrą;
Muzeum Ziemi Międzyrzeckiej, Międzyrzecz.

Termin zgłoszeń: 15.06.2021

Kontakt:

Anke Geißler-Grünberg
Uniwersytet Europejski Viadrina
Katedra ochrony zabytków
Große Scharrnstr. 59, 15230 Frankfurt (Oder)

Geissler-Gruenberg@europa-uni.de

substancja cmentarzy żydowskich jest poważnie zagrożona. Istnieje niebezpieczeństwo, że w nadchodzących latach zostanie ona nieodwracalnie utracona.

W ramach projektu naukowego cmentarze te oraz ich materiałowe zasoby nagrobków i budynków cmentarnych zostaną po raz pierwszy w pełni udokumentowane, aby umożliwić i pobudzić dalsze badania historyczne.

Kolejnym celem jest wprowadzenie studentów i młodych naukowców w tematykę projektu, przekazanie podstaw dokumentacji cmentarnej oraz przeprowadzenie prac dokumentacyjnych na miejscu. Planowane jest także stworzenie platformy do dalszej wymiany informacji na temat projektu i tematu poza czasem trwania warsztatów. Pożądane byłoby prowadzenie własnych badań nad żydowską historią regionu, takich jak prace magisterskie czy doktoraty.

W tym celu we wrześniu 2021 roku w Międzyrzeczu odbędą się 5-dniowe warsztaty. Zapraszamy wszystkich zainteresowanych do udziału. Ponieważ liczba uczestników jest ograniczona, uprzejmie prosimy o przesłanie nam swojego krótkiego CV oraz krótkiego opisu swoich szczególnych zainteresowań do 15 czerwca 2021 roku. O decyzji poinformujemy Państwa do 30 czerwca 2021 roku.

Językami warsztatowymi są polski i niemiecki.

Dojazd do i z miejsca warsztatów należy zorganizować samodzielnie i opłacić. Noclegi będą odbywać się w pokojach dwuosobowych (za dodatkową opłatą możliwy jest pokój jednoosobowy).

Projekt jest finansowany przez Pełnomocnik Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów (BKM).

Zdjęcia: Adam Czernieńko

Organizatorzy:

W kooperacji z:

Przy wsparciu:

Patronat honorowy:

